

Turinys

Jonas Bruveris . M. K. Čiurlionis: tautiškumo problema	6
Rimantas Janeliauskas . Neatpažintas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio muzikos ciklas	29
Eglė Gudžinskaitė . Aktualios XX a. muzikos formos sampratų tendencijos. Formos genezės tyrimų Vytauto Bacevičiaus kūrinuose fortepijonui teorinis kontekstas.....	48
Rima Povilionienė . Konstruktyvinės ir simbolinės skaitmens funkcijos XX a. muzikoje	61
Justė Janulytė . Muzikinių ir žodinių tekstų koegzistencijos aspektai XX a. II pusės lietuvių muzikoje: nuo dichotomijos iki amalgamos	84
Judita Žukienė . Muzikos specifikos samprata lietuvių muzikos kontekste	110
Lina Navickaitė . Ludwigo van Beethoveno kūrybos recepcija: mito formavimasis ir istorija	120
Janos Bereczky . Vengrų liaudies muzikos naujasis stilius: raidos apžvalga	132
Loreta Juciutė . Antifoninis lietuvių liaudies dainų atlikimo būdas	157
Evaldas Vyčinas . „Skambančių kaulų“ motyvo apraiškos lietuvių tautosakoje	179
Eirimas Velička . Kvantitatyvioji lietuvių liaudies dainų ritmika kitų tautų tradicinės muzikos kontekste....	201
Priedai. Knygų recenzijos	
Laima Budzinauskienė. Senosios Lietuvos muzikinio gyvenimo liudijimas	212
Šarūnas Nakas. Senosios muzikos teorija „X kartos“ švietimui	214
Apie autorius	217

Contents

Jonas Bruveris . M. K. Čiurlionis: the Problem of National Character	6
Rimantas Janeliauskas . Unrecognized Čiurlionis' Musical Cycle (October 1908, Petersburg)	29
Eglė Gudžinskaitė . On the Tendencies of the 20th Century Conceptions of the Music Form. The Theoretical Context of the Research into Form Genesis in Vytautas Bacevičius' Works for Piano	48
Rima Povilionienė . Constructive and Symbolical Functions of the Number in the 20th Century Music	61
Justė Janulytė . Coexistence Aspects of Musical and Verbal Texts in Lithuanian Music of the Second Half of the 20th Century: From Dichotomy to Amalgam	84
Judita Žukienė . The Concept of Music Specificity in the Context of Lithuanian Music	110
Lina Navickaitė . Reception of Ludwig van Beethoven's Works: Creation and History of the Myth	120
Janos Bereczky . The New Style of Hungarian Folk Music: a Diachronic Review	132
Loreta Juciutė . The Antiphonal Performance of Lithuanian Folk Songs	157
Evaldas Vyčinas . Manifestations of the "Sounding Bones" Motif in Lithuanian Folklore	179
Eirimas Velička . Quantitative Rhythmics of Lithuanian Folk Songs in the Context of Traditional Music of other Nations	201
Supplement. Book reviews	212
About authors	217

Jonas BRUVERIS

M. K. Čiurlionis: tautiškumo problema

M. K. Čiurlionis: the Problem of National Character

Anotacija

M. K. Čiurlionio kūryba tautinio stiliaus požiūriu yra gana dažnai nagrinėta, nes ne vienas apie ją rašęs autorius vienu jos savitumo rodikliu laiko tautines savybes. Vis dėlto tautiškumas tebėra toliau nagrinėtina Čiurlionio kūrybos problema; dar nepakankamai išaiškintos jo tautinės savivokos dinamikos aplinkybės, kai kurie konkretūs kūrybos tautiškumo bruožai. Vyrauja nuorodos į menininko ryšį su liaudies menu. Šiandieną nagrinėjant Čiurlionio kūrybą – daugiausia dailę – tarptautiniuose meno kontekstuose, dėmesys tautiškumui smarkiai susilpnėja ar visai prapuola. Pasitaiko priešpriešikų vertinimų: „Čiurlionis yra visiškai ir specifiškai lietuviškas“ (Ohff, 1979: 523); Čiurlionio dailė esanti visokių svetimų kultūrų įtakų padarinys, tuo tarpu jos „ryšiai su lietuviškąja tradicija yra atsitiktiniai, netgi paviršutiniški“ (Bowl, 1994: 279). Straipsnyje diskutuojami kai kurie požiūriai į Čiurlionio kūrybos tautiškumą, jo eigą, aptariamą paties Čiurlionio itin svarbios mintys šiuo aspektu; apibūdinamos (muzikologijoje retokai minimos) Atgimimo laikų, tautinės mokyklos susidarymo meto visuomenės bei kultūros gyvenimo aplinkybės, parodoma etninės kultūros bei religinės pasaulėžiūros grindžiamoji reikšmė menininko kūrybai.

Raktažodžiai: tautiškumas, tautinis stilius, tauta, atgimimo sąjūdis, folkloras, religija.

Abstract

Čiurlionis' music and painting are pretty often analyzed from the point of view of their national character, since many of scholars have considered this feature to be the main sign of the originality of his creative work. However, the problem still exists. References to Čiurlionis' connections with the folk art prevail. Today, Čiurlionis' work (painting first of all) is mainly studied in the context of the world's art developments, and attention to the problem of nationalism relaxes or even disappears. Contradictory evaluations exist: "Čiurlionis is entirely and specifically Lithuanian" (Ohff, 1979: 523); Čiurlionis' painting is a result of various strange influences, meanwhile his "connections with Lithuanian tradition are occasional and even superficial" (Bowl, 1994: 279). Some opinions of Čiurlionis' nationalism, the ideas of the artist himself as well as circumstances (mentioned seldom in musicological writings) of the forming of the national school are discussed in the article; the essential significance of ethnic culture and religious world outlook is disclosed.

Keywords: nationalism, national style, nation, rebirth movement, folklore, religion.

Rimantas JANELIAUSKAS

Neatpažintas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio muzikos ciklas (1908, spalio, Peterburgas)

Unrecognized Čiurlionis' Musical Cycle (October 1908, Petersburg)

Anotacija

Šio straipsnio tikslas – įvardyti iki šiol dar neatskleistą genialaus lietuvių kompozitoriaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kompozicinį ciklą. Tyrimo objektą sudaro trys kūrinių fortepijonui, parašyti 1908 m. spalio 12–15 d. Peterburge (VL 322–324). Tyrimą inicijavo hipotezė, kad kompozitoriaus kūrybinio proceso ypatumai pagimdydavo intuityvius, spontaniškus, savaiminius kompozicinius ciklus, kurių pats kompozitorius dažnai neįvardydavo. Tokių ciklų atpažinimo metodologija paremta trimis specialiomis metodikomis: prognostine, struktūrine ir identifikavimo. Pagrindinė tyrimo išvada – išvardyti kūrinių fortepijonui sudaro ostinatinį binarinį trijų dalių ciklą.

Raktažodžiai: neatpažintas ciklas, binarika, binarinis archetipas, tema, ostinato, modalinis tonalumas, tolygios proporcijos ir kt.

Abstract

The aim of the paper was to identify a not yet revealed composition cycle of the great Lithuanian composer Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. The object of the study is three works for the piano, written on 12–15 October 1908 in Petersburg (VL 322–324). The study was initiated by hypothesizing that the peculiarities of the creative process of the composer gave birth to intuitive, spontaneous composition cycles which were often left unnamed by the composer. The methodology of identifying such cycles is based on three special methods: prognostic, structural and that of identification. The main conclusion of the study is that the mentioned works for piano comprise an ostinate binary three-part cycle.

Keywords: unrecognized cycle, binarics, binary archetype, theme, ostinato, modal tonality, even proportions.

Eglė GUDŽINSKAITĖ

Aktualios XX a. muzikos formos sampratų tendencijos. Formos genezės tyrimų Vytauto Bacevičiaus kūrinuose fortepijonui teorinis kontekstas

On the Tendencies of the 20th Century Conceptions of the Music Form. The Theoretical Context of the Research in the Genesis of the Form in Vytautas Bacevičius' Piano Works

Anotacija

Šiame straipsnyje nagrinėjamos aktualiosios XX a. muzikos formos sampratų tendencijos. Teorinis kontekstas kreipiamas į formos genezės tyrimus Vytauto Bacevičiaus kūrinuose fortepijonui. Siekiama apibendrinti ir struktūrizuoti XX a. muzikos teorijoje išsiskleidusią formos sampratų įvairovę, atsispindėjusią ir kompozicinėje praktikoje. Išskiriamos dvi pagrindinės kryptys: mėginimas poliarizuoti XX a. formų reiškinius, išskiriant kraštutinius jų atvejus, bei pastangos juos teoriškai subendravardiklinti, arba konceptualizuoti, akcentuojant moderniosios formos labilumą. Bandoma išvelgti giluminius muzikos formų dinamikos procesus, konkretizuojami ir apibrėžiami būdingiausi muzikos formų raiškos atvejai.

Raktažodžiai: muzikos forma, formos genezė, formos individualizavimas, forma kaip formavimas, fliuktuojanti forma, forma kaip muzikinis organizmas, evoliucinė forma, fuzinė forma.

Abstract

The article deals with the tendencies of the 20th century conceptions of the music form. The theoretical context is based on the research of the genesis of the form in Vytautas Bacevičius' piano works. An attempt is made to generalise and structurize the diversity of the music form conceptions existing in the 20th century music theory, which found their reflection in the composing practice as well. Two main directions have been distinguished: an attempt to polarize the 20th century phenomena of the form, pointing out their extreme cases and attempts to theoretically generalize or conceptualize them while emphasizing the lability of the modern form. The author tries to penetrate into the depths of the music form dynamics while defining and concretizing the most characteristic cases of the expression of the music form.

Keywords: music form, genesis of the form, individualization of the form, form as forming, fluctuating form, form as a musical organism, evolutionary form, fusion form.

Rima POVILIONIENĖ

Konstruktivinės ir simbolinės skaitmens funkcijos XX a. muzikoje

Constructive and Symbolical Functions of the Number in the 20th Century Music

Anotacija

Šiame darbe pateikiama matematinių manipuliacijų XX a. muzikoje apžvalga, susisteminti muzikos kūrinių komponavimo metodai, nagrinėjantys, kaip skaitmeninis konstruktyvizmas daro įtaką garsų audiniui. Darbas baigiamas muzikos kūrinių analizėmis, kurių bendra analitinė bei technologinė idėja – skaitmeniniu principu formuojamų apraiškų paieškos konkrečių partitūrų konstrukcijose. Antroje dalyje pateikiamos dvi muzikos kūrinių analizės, pagrindžiančios, jog kiekvienos kompozicijos partitūra gali slėpti tik jai vienai būdingus skaitmeninius kodus ir numerologinės interpretacijos variantus. György Ligeti etiudo fortepijonui

„Desordre“ analizė atskleidžia politempinio efekto sąsajas su konkrečiais skaičiais. Lietuvių kompozitoriaus Šarūno Nako kompozicijoje „Ziqquratu“ fleitai, klarnetui, smuikui, violončelei, fortepijonui ir mušamiesiems analizuojama dviejų magiškųjų kvadratų „5“ ir „7“ įtaka muzikinės medžiagos organizacijai. **Raktažodžiai:** numerologija, matematika ir muzika, skambantis skaitmuo (numerus sonorus), skaitmeninė simbolika, skaitmeninis konstruktyvizmas muzikoje, magiškasis kvadratas, politempai, XX a. muzika, György Ligeti, Šarūnas Nakas.

Abstract

This study provides an overview of the mathematical manipulations in the 20th century music. Methods of musical composition that analyse how the element of numerical constructivism influences the texture of music have been systematized in this work, which is crowned by musical analyses unified by the general idea of analysis and technology, such as the search of the constructive element of the numerical principle in the structures of certain musical compositions.

This second part of the work consists of two musical analyses, which prove that the score of every composition hides in itself its own individual method of numerical decoding and a special key for numerological interpretation. Analysis of György Ligeti's etude for piano Desordre shows the polytemporal manner connected to certain numbers. In the analysis of Lithuanian composer Šarūnas Nakas's Ziqquratu for flute, clarinet, violin, cello, piano and drums the influence of two magic squares of numbers 5 and 7 which organize all the musical texture is discussed.

We can say that in every composition a separate method of encoding and different “keys” of numerological interpretation of the music score may be hidden. It may also be stated that the structural analysis of this kind can be successfully applied to the exploration of both early and contemporary compositional practice.

Keywords: numerology, mathematics and music, sounding number (numerus sonorus), number symbolism, numerical constructivism in music, magic square, polytempo, 20th century music, György Ligeti, Šarūnas Nakas.

Justė JANULYTĖ

Muzikinių ir žodinių tekstų koegzistencijos aspektai XX a. II pusės lietuvių muzikoje: nuo dichotomijos iki amalgamos

Coexistence Aspects of Musical and Verbal Texts in Lithuanian Music of the Second Half of the 20th Century: from Dichotomy to Amalgam

Anotacija

Straipsnis skirtas žodinių ir muzikinių tekstų koegzistencijos problemai XX a. II pusės lietuvių kompozitorių kūryboje. Pristatant šios temos specifiškumą bei aktualumą, aptariant žodinio teksto deformavimo būdus, žodinio teksto bei komponavimo technikų sąveikos pavidalus bei naujas vokalo formas, brėžiama nuosekli kreivė nuo žodinių ir muzikinių tekstų dichotomijos iki neišskaidomos amalgamos.

Raktažodžiai: žodinis tekstas, muzikinis tekstas, balsas, koegzistencija, sąveika, dichotomija, amalgama, deformavimas, semantika, fonetika, artikuliacijos.

Abstract

The article deals with a problem of the coexistence of verbal and musical texts in Lithuanian composers' music of the second half of the 20th century. While introducing the topicality and specificity of this subject, discussing the different ways of verbal text deformation, the forms of relationship of verbal text and composition techniques and new vocal manners, a consistent curve from the dichotomy of verbal and musical texts to the inseparable amalgam is being drawn.

Keywords: verbal text, musical text, coexistence voice, relationship, dichotomy, amalgam, deformation, semantics, phonetics, articulations.

Judita ŽUKIENĖ

Muzikos specifikos samprata lietuvių muzikos kontekste

The Concept of Music Specificity in the Context of Lithuanian Music

Anotacija

Straipsnyje nagrinėjama muzikos specifikos samprata, pateikiamos pagrindinės šios sampratos tendencijos, sklaida lietuvių muzikos kontekste. Straipsnio tikslas yra pabandyti atsakyti į vieną iš esminių muzikos estetikos klausimų: kas yra muzika lietuvių muzikų sąmonėje. Atsigręžiant į Europos kultūroje per daugelį amžių susiklosčiusias, bet vis dar gyvybingas ir nuolatinės transformacijos procese tebesančias muzikos meno sampratos tradicijas, siekiama aptarti šį klausimą tyrimo objektu pasirenkant XX a. lietuvių muzikų mintis bei kūrybą, detaliau panagrinėti muzikos specifikos supratimo klausimus spaudoje paliečiančias muzikologų diskusijas.

Raktažodžiai: muzikos estetika, lietuvių muzika, muzikos specifika, mimetiškumas, kosmologiškumas, formalizmas.

Abstract

The article deals with the conception of music specifics, presents their major tendencies and spread in the context of Lithuanian music. The aim of the article is to try to answer one of the essential questions of music aesthetics: what is music in the perception of Lithuanian musicians? Turning to the traditions of music art conception which have been established in European culture through many ages but which still are living and enduring in the constant process of transformation, an attempt is made to discuss and research this issue on the basis of the thoughts and creative work of the 20th century Lithuanian musicians.

Keywords: music aesthetics, Lithuanian music, music specifics, mimeticity, cosmology, formalism.

Lina NAVICKAITĖ

Ludwigo van Beethoveno kūrybos recepcija: mito formavimasis ir istorija

Reception of Ludwig van Beethoven's Works: Creation and History of the Myth

Anotacija

Ypatingą vietą XX a. koncertinėje praktikoje užėmė Vienos klasicistų kūryba. Šis faktas unikalus tuo, kad niekada iki tol koncertų salėse neskambėjo tiek daug praeities kompozitorių muzikos, juolab ji nesudarydavo repertuaro pagrindo. Tuo tarpu šiais laikais kompozitorių klasikų kūrybos atlikimas tapo jau standartiniu reiškiniu. Tačiau ar iš tiesų interpretuojant šią muziką nebeliko jokių paslapčių? Nuolat girdint tuos pačius kūrinius, kyla klausimas, kaip jų interpretaciją veikia istoriniai pokyčiai, nauji meninio gyvenimo judėjimai. Šio straipsnio tikslas – atskleisti kai kurias istorines Ludwigo van Beethoveno recepcijos aplinkybes, kurios turėjo ir tebeturi įtakos suvokiant ir interpretuojant šio kompozitoriaus kūrybą. Apžvelgiant Beethoveno kritikų darbus bei romantizmo estetikos poveikį jo interpretacijoms, bus mėginama įvertinti, kaip susiformavo „Beethoveno mitas“, dėl kokių priežasčių šio autoriaus muzika atitiko vakarietiškosios muzikos kanono reikalavimus ir kokią vietą ji užėmė XX a. atlikėjų repertuare.

Raktažodžiai: Ludwigas van Beethovenas, vakarietiškosios muzikos kanonas, recepcija, interpretacija, Beethoveno mitas, romantizmas, herojinis stilius, „bydermejeris“.

Abstract

A special place in the concert practice of the 20th century belongs to the creative output of Viennese classicists: the performance of works by classical composers has become a standard phenomenon of contemporary musical life. This fact is unique, because the music of the past has never been the core of the actual repertoire. But are there really no secrets left in interpreting this music? Regularly listening to the same works of music, we come to the question how is their interpretation is affected by historical changes and new movements of the cultural life. The aim of this article is to reveal some historical circumstances of the reception of Ludwig van Beethoven, which have influenced the perception and interpretation of the

works by this composer. The author surveys the writings of Beethoven's critics, the impact of Romantic aesthetics on the interpretation of his works, and explores the background of the 'myth of Beethoven' as well as the reasons why his music conforms to the canons of Western music, and the position of his music in the repertoire of the 20th century's performers.

Keywords: Ludwig van Beethoven, a canon of Western music, reception, interpretation, Beethoven's myth, romanticism, heroic style, Biedermeier.

János BEREZKY

Vengrų liaudies muzikos naujasis stilius: raidos apžvalga

The New Style of Hungarian Folk Music: a Diachronic Review

Anotacija

Tarp tyrėjų kartos, ėjusios po B. Bartóko, kilo karšta diskusija, kada susiformavo naujasis stilius. Skirtingos nuomonės apėmė platų XVI a. vidurio–XX a. pradžios laikotarpį. Tyrimų tikslas buvo rasti užsitęsios diskusijos įtikinamą galutinį sprendimą.

Autorius pasinaudojo ankstesnių tyrėjų metodu ir peržiūrėjo visus XVI–XX a. spausdintus ir rankraštinius melodijų šaltinius. Be to, jis peržvelgė visą šiam stiliui priskirtiną, XX a. surinktą liaudies muzikos medžiagą (beveik 60.000 liaudies dainų), ypatingą dėmesį atkreipdamas į dainų, susijusių su istoriniais įvykiais, melodijas. Atskirai tyrė kareivių dainas, sietinas su įvairiais dviejų praėjusių šimtmečių karo žygiais. Taip pat pasinaudojo liaudies dainų paminėjimais ir citatomis, aptinkamomis to laikotarpio grožinės literatūros kūrinuose, dienoraščiuose, kelionių aprašymuose, karo metų ir kituose memuaruose (jeigu galėjo tas dainas susieti su XX a. užrašyta melodija).

Raktažodžiai: liaudies muzikos stiliai, atsiradimo ir rutuliojimosi procesas, ankstyvoji ir išsivysčiusi stadija, raidos istorija.

Abstract

There was sharp dispute in the post-Bartókian generation about the date of the emergence of the new style. The opinions ranged along a wide scale between the mid-16th and early 20th centuries. The aim of the researches was to settle conclusively this longdebated issue.

The author 1) obviously used the method of earlier researches by reviewing the whole of the 16th–20th century printed and handwritten sources of music. Besides, 2) he has scrutinized the whole pertinent portion of the 20th century folk music collection (some 60,000 tune transcriptions), with particular attention to the tunes connected to texts about historical events; 3) he examined with distinguished attention the soldier's songs related to various military campaigns over the past two centuries; 4) finally, he relied on folksong references and quotations in contemporaneous fiction, diaries, travelogues, war historical works and other memoirs (provided that they could be associated with tunes in 20th century collections).

Keywords: Folk music styles – emergence and development of folk music styles – early and mature phases of folk music styles – history of the development of folk music styles.

Loreta JUCIUTĖ

Antifoninis lietuvių liaudies dainų atlikimo būdas

The Antiphonal Performance of Lithuanian Folk Songs

Anotacija

Liaudies dainų antifoninis dainavimas, jau nuo praėjusio šimtmečio pradžios susilaukęs skvarbaus įvairių šalių folkloro tyrinėtojų žvilgsnio, Lietuvoje iki šiol tėra menkai žinomas ir tik fragmentiškai tyrinėtas. Šis straipsnis – pirmasis bandymas išsamiau supažindinti skaitytoją su antifoniniu lietuvių liaudies dainų atlikimo būdu. Todėl daugiausia dėmesio čia skiriama terminijai, tinkamai aptariamam atlikimo būdui nusakyti, bei antifoninių pavyzdžių žanriniam ir teritoriniam paplitimui Lietuvoje. Norėdami atkreipti dėmesį į gausius bei vertingus antifoniniu būdu atliekamų dainų šaltinius, saugomus įvairių archyvų

rankraščiuose bei spausdintus leidiniuose, pateikiame jų apžvalgą. Taip pat aptariame įvairių tyrinėtojų darbus, kuriuose kalbama arba bent užsimenama apie antifoninį lietuvių liaudies dainų atlikimą.

Raktažodžiai: lietuvių liaudies dainos; antifoninis, amebėjinis, pakaitinis dainavimas; žanrai; apeiga; funkcija.

Abstract

Already from the beginning of the last century antiphonal singing of folklore songs has received piercing look from folklore explorers of various countries, but in Lithuania it is little known and explored only fragmentarily. This article is the first more exhaustive experiment in presenting to the reader the way of execution of antiphonal Lithuanian folklore songs. That's why we pay more attention to the terminology, which is fit for defining the execution, describing of antiphonal examples of the genre and their territorial diffusion in Lithuania. Attention is focused on plentiful and valuable songs performed in an antiphonal way, which are stored in various archives of manuscripts. Works of various researchers in which they talk or at least mention the antiphonal execution of Lithuanian folklore songs are discussed.

Keywords: Lithuanian folklore songs; the way of execution (performance); antiphonal, amebėjinis, alternate singing; genres; ritual; function.

Evaldas VYČINAS

„Skambančių kaulų“ motyvo apraiškos lietuvių tautosakoje

Manifestations of the “Sounding Bones” Motif in Lithuanian Folklore

Anotacija

Straipsnio tikslas – paanalizuoti vieną tautosakos motyvą („Skambančių kaulų“), susijusį su pasakojamąja ir dainuojamąja tautosaka, taip pat su instrumentiniu bei choreografiniu folkloru. Atskleidžiant šio motyvo raiškos savitumus bei sąsajas minėtose folkloro srityse, bandoma plačiau panagrinėti muzikos instrumentų ryšį su apeigomis ir magija. Muzikos meno, taip pat muzikos instrumentų ištakos slypi apeigose, magiškuose ritualuose. Muzika – tarpininkas tarp žmonių ir dievų pasaulių, tarp mirusiųjų ir gyvųjų, – visa tai yra žinomos tiesos. Su kokiomis apeigomis sietini vieni, su kokiomis – kiti instrumentai, nagrinėtini ir perspektyvūs klausimai. Taigi straipsnyje norima vienu šūviu „nušauti du zuikius“: paanalizuoti vieną konkretų motyvą ir kartu panagrinėti muzikos (visų pirma muzikos instrumentų) ir magijos ryšius. Atkreipiamas dėmesys ir į kai kurių vaikų dainų (daugiausia vadinamųjų „oželio“ ciklo dainų) žanro problematiką.

Tyrimo metodas – lyginamasis tipologinis. Lietuvių tautosakos kūriniai, turintys šį motyvą, lyginami su kaimynų ir genetiškai artimų tautų kūriniais. Nesant lietuviškos medžiagos apie apeigas bei ritualus, pasitelkiama analogiška medžiaga iš primityviųjų tautų apeigų aprašų.

Raktažodžiai: „skambančių kaulų“ motyvas, magiškieji muzikos instrumentai, „oželio“ ciklo dainos, pasaka-daina, dainuojamieji intarpai, ožio aukojimas, Dionisijos.

Abstract

The aim of the current paper is to analyse a folklore motif of “sounding bones” related to narrated and sung folklore as well as to instrumental and choreographic folklore. While revealing the expressive peculiarities of this motif and its relations in the mentioned spheres of folklore, attempt is made to give a more or less comprehensive study to the relation of musical instruments to rites and magic. The origins of musical art and musical instruments are hidden in rites, in magic rituals. Music is a mediator between the worlds of man and gods, between the dead and the alive; all these are well-known truths. The issues of relating this or that instrument to one or another ritual are promising and worth of being studied. Thus, the paper is an attempt to “kill two birds with one stone”, i.e. to analyze a definite motif and at the same time to investigate relations between music (first of all musical instruments) and magic. Attention is also given to genre problems of some children's songs (mostly those belonging to the so-called “billy-goat cycle”).

The method of study is comparative typological. Works of Lithuanian folklore containing this motif are compared to works of the neighbouring and genetically proximate nations. In the absence of Lithuanian

material about rites and rituals, analogous material concerning descriptions of rites of primitive nations is used.

Keywords: “sounding bones” motif, magic musical instruments, songs of the “little billy-goat” cycle, tale-song, sung insertions, hegoat sacrifice, Dionysiacs.

Eirimas VELIČKA

Kvantitatyvioji lietuvių liaudies dainų ritmika kitų tautų tradicinės muzikos kontekste

Quantitative Rhythmics of Lithuanian Folk Songs in the Context of Traditional Music of Other Nations

Anotacija

Straipsnyje tipologiniu, morfologiniu, komparatyviu metodu nagrinėjamos lietuvių ir kitų tautų (indų, arabų, graikų, latvių, estų) muzikinės ritmikos paralelės. Ritmikos reiškiniai analizuojami kvantitatyviu (trukmės kiekybės) požiūriu. Kvantitatyviosios (trukminės) ritmikos pamato ieškoma daugumai polisilabinių kalbų būdingoje trumpųjų ir ilgųjų skiemenų kaitoje. Prieinama prie išvados, kad archajiškiems lietuvių etninės muzikos sluoksniams daugeliu atvejų būdingesnė kvantitatyvinė (trukminė), o ne kvaliatyvinė (akcentinė) ritmika.

Raktažodžiai: akcentas, trukmė, ritmika, ritmo formulė, kvantitatyvinė ritmika, kvaliatyvinė ritmika, balsio kiekybė, skiemuo, hemiolė, 'arûd, tāla, indų muzika, arabų muzika, graikų muzika.

Abstract

Using typological, morphological, and comparative methods, the author discusses the parallels of Lithuanian musical rhythmics with the musical rhythmics of other nations (Indian, Arabic, Greek, Latvian, Estonian). The phenomenon of rhythms is analyzed from the quantitative (durational) perspective. The roots of quantitative rhythmics are found in the alteration of short and long syllables characteristic of the majority of polysyllabic languages. The conclusion is that quantitative rhythmics is more common than qualitative rhythmics to the archaic layers of Lithuanian ethnic music.

Keywords: accent, duration, rhythmics, the formula of rhythm, quantitative rhythm, qualitative rhythm, the quantity of vowels, syllable, hemiola, 'arûd, tāla, Indian music, Arabic music, Greek music.